

נשף שהספיר ב., האמרי

מאת עזרא זוסמן

מקנה לנו הדיוק שבהרכב, אך אין ב כדי להקנות לנו טעם של טראגדיה. דברי מאקבט: חדלו שינה! מאקבט רצה שינה! ועוד: גלמים רצה שינה; על כן קודר ער לא יישן. מאקבט ער לא יישן — דברים אלה אין לה ביעם בהתאפקות אינטלקטואלית וב פסוקי הלכה יבשה. יובש המישחק הזה מסוגל להביא לפעמים לידי הבלטה טובה, כמו בהמלט, את הטאקסט, אך אין בכוחו לתת את הגיבור הטראגי. לכן חמטו של המלט נשמעת בפירד שו של מילוא כחכמת זיקנה. השומרת על דיוק ויסודיות, אך המלט הוא בין השאר גם טראגדיה של עלומים. ועוד: הקסדה יתירה זאת על המבנה התגיני הדקדוקי של המשפט, על פיסוקו, מכי את לידי כך שהקו הריטמי של השירה ניקח, והמבנה השירי כאן אינו צורה גיאומטית; הוא קצב החיים עצמו. ודאי אינני טוען לסאתוס שבדיבור ובתנועה ולהבלטה יתירה של קצוות השורות. המבוקש ניתן לא בנקל. לא ניתן אלא בהדרגה, בחלקו. אמנות קשה — הנא מנות לתכנה ולצורתה של שירה זאת — בדרך של מישחק. נאמנות היא לנ שימת הדברים.

כמידה שמתרחק מילוא מגיבורים טראגיים מובהקים נראה הישגו בולט יותר. בריצ'ארד השלישי בתן ציור אופייני רביפרטים של תעריץ המתחמד. דמות זו נוחה יותר לדרך המשחק שב חר; ייתכן ובתפקיד זה הוא ימצא את עצמו כשחקן. — כקודם גראציה עצו בה לאדון המלאנכוליה שלו מ. כטוב בעיניכם — עם שליטה יפה בסון הלייז המפוקה. כאן הקול שנשמע קו דם עמום משהו מסיק אור. מישחק של אורנה פורת גם לו דרגות שונות של התאמה. והדבר טבעי: הראפארטור נרחב מאד — מטרעגדיה ועד קומדיה פארסה. מובן הרצון להתנסות בתפקיד כה קשה כליידי מאקבט. השחקנית עשתה עבודה לא מעטה בשכלול הטבטא, בסוהר הפו נאטי מראשית הופעתה. אך אין הישג זה מלא. הצד הורקאלי אינו די חזק כדי „קאנטילאנה“ טראגית של ליידי מאקבט. כאן נדרש דיאפון נרחב יותר — כזה של זמרת מנוחה, השולטת ללא מאמץ בפיגורות סונטטיות ובכל ההב דלים שבקול. ליידי זאת הרי אחזה שגעונות, אחוזת רוחות, ותללו פורצים כדיבורה בקולה, ואסור שיפסיקו את המשפט או יטשטשו את המלים. אולי נראה תפקיד זה מחוץ לגמיה הטבעית האמנותית העמוקה של השחקנית. בתפקידים אחרים היתה חפשית יותר וידעה להאיר את הפאלסטיות שבהומר. כמה צלולה נשמעה הסוגאטה וכה צח וכובש הסיום של „אילוף הסוררת“. וג דול הישנה בערב זה — בתפקיד „יו ליה“ מ. רומיאו ויוליה. המישחק הא רומני השקספירי, הזדככות הדיבור הוואת סימן הוא להזדככות הנפש האר הבת. כל משפט ממשפטיה מואר אור ליל האהבה. כצפור שותה לגימות לגי מות. ממעין טהור ולאחר כל לגימה פותחת בשיר בצלילות ההולכת וגדלה. אהבת ציפור זמרת שהמירה את הרר לאדות שלה בלשון של אשה. פרק קטן זה מעיד על כלל התפקיד שהשחקנית נושאת בחובה.

שעתיים של ערב זה לא עברו עלינו בכדי. יצאנו „מאולפים“ גוסס שקספיר, כי על הכל חיינו שעתיים בקירבת שירה נשגבה — בניבים עבריים נבי חרים, פרי כשרונם של רפאל אליעז ואברהם שלונסקי — שירה המפלסת את דרכה מליל המהשכים של מאקבט אל ליל הזוהר של „רומיאו ויוליה“. ואיו שירה אחרת מסוגלה לתת לנו טעם כזה של חיים וטעם כזה של תר אטרון בשפתי גבר ובשפתי אשה.

עצמו טבעיותו של שקספיר, טבעיות הסער, פשטותו מורכבה עד מאד, וכה צריך להיות גם גיבורי שחקנו. אינ טונאציות פסיכולוגיות, ליטוש הניר אגסים, הבהרה מילולית של הטאקסט, ניתוחו ההגיני של המשפט — עבודה אנאליטית זאת ערכה ברור. ומילוא הציג עבודה מחרשבת, מדויקת. אך כעיני היא כעבודת הכנה לשעת רצון שבה יואר תכל באור של חיים, חיי

רוח. שחקנו המיוחל של שקספיר — הוא שחקן טשורר. איש חזיונות. הדי בר בתיאטרון — ובתיאטרון השקס פירי במיוחד — הוא תמיד עלילה. לדבר משמע לפעול, לעורר חזיונות ולי ציירם. לגבי תיאטרון זה נלונה ודאי המצוה לדבר לא רק לאוזן, אלא גם לעין, לכן פוגלוג זה א דיאלוג זה הוא תמונות, דימויים שלובשים ריא ליות בקולו ובתנועתו של השחקן. משי חק ריאליסטי-פסיכולוגי או משחק של אופי אינו מספיק כדי לדלות את חיי רוחו של המלט או כדי לרדת לנככי נשמתו של מאקבט; המרדה אנאטומית של הטאקסט

תיאטרון בלי תפאורה, בלי איפור, בלי תלבשות החקופה אינו חדל מלה יות תיאטרון. אורבא, סילוקם של כמה מכלי והגשמה הבמתית מגדיל למיש רין את ערך הכלי הראשי — הוא השחקן. במובן מסוים הרי זה כעין חזרה אל תיאטרון בן זמנו של שקס פיר ולא נדרש כלל שהמלט יהויק ביי דיו גלגולת ממש כדי שידבר אליה ואלינו על הבלי החיים. סיבה הוא

איפוא, לכוה רמיונו של הצופה, אך בעיקר לכוה רמיונו של השחקן וכן לאמנות קולו ודיבורו, שומרת הטוהר של שירה נשגבה.

בפתח הנשף קרא יוסף מילוא את דברי המלט אל להקת השחקנים הנודדת, קצת התריסה והטטה לטבעיות המשחק, להגיון הדיבור ולהתאמה שבין הדיבור והתנועה. שקספיר עצמו התריע בואת נגד מסורת המשחק המ נוסח של שחקני דורו. יוסף מילוא ביקש למלא את הוראותיו של המלט. השאלה היא באיזו מידה מישחק התג יון, אמתי-מבע וטבעיות הדיבור והת נוצה מספיקים כדי לשחק את המלט

פסנתרנית ישראלית במידאנו הפסנתרנית הצעירה ורדה נשרי הופיעה לא מכבר בשני קונצרטים במילאנו. העתונות האיטלקית הקדי שו להופעותיה מקום רב מן המקובל והביקורת שיבחה את הופעתה הנשי לה והרבתנית.